

T1.3.2_B

PŘEHLED O POČTU A STAVU (STARÝCH) ELEKTROZAŘÍZENÍ VE VELKÝCH PODNÍCÍCH A ZE ZPĚTNÉHO ODBĚRU 1:1 V MALOOBCHODĚ

Shrnutí

Circular economy of waste

ATCZ205 - CEWA

1 Shrnutí T1.3.2 - staré elektrozařízení ve velkých podnicích a ze zpětného odběru 1:1 v maloobchodě

Od 1. 1. 2019 je ročním cílem sběru 65 % hmotnosti elektrických a elektronických zařízení (počítáno jako procento průměrné hmotnosti elektrozařízení, která byla uvedena na trh v předchozích třech letech), resp. minimálně 85 % hmotnosti odpadních elektrických a elektronických zařízení (EAG-VO 2014). V roce 2021 by mohlo být v Rakousku dosaženo podílu 57 % hmoty uváděné na trh (EAK 2019).

To znamená, že v současnosti předepsaná kvóta dosud nebyla dosažena, takže by měl být identifikován a využit další potenciál pro zvýšení množství sběru starých elektrozařízení. Kromě průzkumů o nahromaděném starém elektrozařízení v domácnostech (viz zpráva T1.3.2 Domácnosti) jsou potenciálními zdroji pro zvýšení množství sběru i zařízení ve firmách a velká zařízení, která vznikají ze zpětného odběru 1:1 v maloobchodě. V průběhu projektu CEWA byl ve velkých podnicích zjišťován počet a stav již nepoužívaných elektrozařízení a důvody jejich skladování.

Průzkumy v maloobchodě by měly vést k potenciálním množstvím ze zpětného odběru 1:1 a měly by ukázat případné možnosti opětovného použití.

Kromě toho proběhly odborné diskuse se zástupci společností – nakládání s komunálními odpady, sektoru opětovného použití obecně a se zaměřením na IT s cílem dotvořit případné implementační možnosti, jak toto zvýšit.

1.1 Průzkumy ve velkých podnicích

Průzkum ve velkých podnicích byl realizován pomocí online dotazníku. Průzkum se soustředil na zařízení informačních a komunikačních technologií (ICT), protože ta jsou nepostradatelnou součástí všech velkých společností a zejména tzv. business IT zařízení nabízejí velký potenciál pro opětovné použití. Online dotazník byl rozeslán 214 velkým společnostem (s více než 250 zaměstnanci) v programové oblasti, 35 odpovědělo na dotazník alespoň částečně, 22 dotazníků od společností z 10 různých odvětví mohlo být plně použito pro hodnocení.

Hodnocení ukázalo, že průměrná životnost ICT zařízení ve velkých společnostech je 3,2 roku u chytrých telefonů (nejkratší životnost) a 5,7 roku u obrazovek a monitorů (nejdelší životnost). Důvodem ukončení používání (obr. 1) ve více než 70 % případů byla závada zařízení. Ostatně ve 45 % případů bylo uvedeno, že se přístroje vyměňují v pravidelných intervalech bez ohledu na jejich stav. Tato zařízení nabízejí největší potenciál pro opětovné použití.

Obr. 1 Důvody ukončení používání

Sonstiges = ostatní

Nicht bekannt = není známo

Aussonderung nur dann, wenn weitere Nutzung aus technischen= likvidace pouze při dalším použití z technických...

Bei Defekt oder Ausfall des Gerätes = v případě závady nebo poruchy zařízení

Mit dem Enden des Leasingvetrages = s ukončením leasingové smlouvy

Mit dem Ende der Abschreibungsdauer = s koncem období odpisu

Mit Ablauf der Software – Supports (Updates, Sicherheits-Patches) = po vypršení softwarové podpory (aktualizace, bezpečnost)

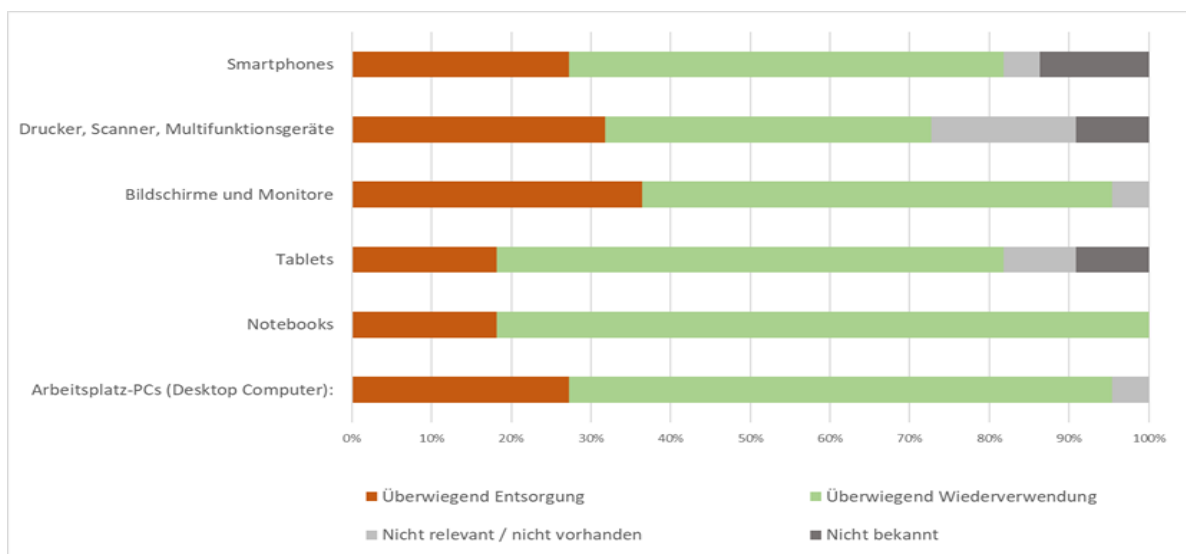
Mit Ablauf des Hardware- Supports des Herstellers = po ukončení hardwarové podpory výrobce

Regelmässig nach einer bestimmten Zeit = pravidelně po nějaké určité době

Mit dem Ende der Gewährleistungsfrist = s koncem doby trvání zákonné záruky

Mit dem Ende der Garantiezeit = s koncem záruční doby

Na základě tohoto předpokladu bylo zjištěno, zda byly přístroje po skončení životnosti převážně zlikvidovány nebo zda byly znovu použity (prodány/darovány). S výjimkou tiskáren více než 50 % odpovědí se uvádělo, že budou znovu použity, přičemž nejčastěji byly předány notebooky (viz obr. 2). Nejčastěji byla jako překážka předávání funkčních ICT zařízení k opětovnému použití uváděna problematika mazání dat (41 %), ale za relevantní byly považovány i náklady (23 %) a nedostatečná informovanost (18 %).

Obr. 2 Manipulace se zařízeními po použití

Smartphones = chytré telefony

Drucker, Scanner, Multifunktionsgeräte = Tiskárny, skenery, multifunkční zařízení

Bildschirme und Monitore = obrazovky a monitory

Tablets = tablety

Notebooks = notebooky

Arbeitsplatz – PCs (Desktop – Computer) = Pracoviště – PC (Desktop – Počítač)

Červená: většinou likvidace

Zelená: většinou znovupoužití

Světle šedá: nerelevantní

Tmavě šedá: neznámo

1.2 Průzkumy maloobchodů

Celkově zatím není ze strany maloobchodu příliš velký zájem o přechod na zpětný odběr 1:1 za účelem opětovného použití těchto zařízení ve spolupráci se stávajícími společnostmi pro opětovné použití a nejsou k dispozici žádné údaje na množství 1:1 odběru. V současnosti nejsou k dispozici žádné oficiální údaje o celkovém množství elektrozařízení sesbíraného v Rakousku se zpětným odběrem 1:1, a proto byl proveden odhad. Extrapolace vycházela z informací specializovaného obchodu s elektronikou, který je jedním z deseti

nejprodávanějších obchodů v Rakousku a provozuje pobočky po celé zemi, o velkých elektrospotřebičích odebraných z domácností v celém Rakousku během dvanácti měsíců.

Vypočtená množství z vratky 1:1 pro celé Rakousko jsou uvedeny v tabulce 1. Tato extrapolace byla uvedena samostatně pro Vídeň prostřednictvím podílu na celkové populaci. Podle tohoto výpočtu bylo v roce 2021 zpětným odběrem 1:1 sebráno celkem cca 8 600 t velkých elektrospotřebičů, což odpovídá 0,96 kg na obyvatele. Za předpokladu průměrné hmotnosti 53,8 kg na velké zařízení (Felsenstein & Merstallinger, 2021) je to zhruba 160 000 kusů. Ve Vídni to odpovídá takto zaznamenanému množství cca 1 850 t nebo kolem 34 000 kusů.

Pro odhad potenciálu opětovného použití byly použity informace od Messmanna et al. (2019), který analyzoval odpadní elektrozařízení a další předměty shromážděné ve sběrnách bavorského odpadu. 11 % zkoumaných velkých elektrospotřebičů bylo hodnoceno jako v dobrém až velmi dobrém stavu, tedy kompletní a s drobnými známkami opotřebení. Kromě toho byly zohledněny empirické hodnoty společností pro opětovné použití, které jsou členy sítě RepaNet a jejichž kvóta opětovného použití pro (stará) elektrická zařízení je 22 % (Wagner, Schanda & Neitsch, 2021). Pro extrapolovaná množství z vratky 1:1 je potenciál kolem 950 až 1900 t, to je asi 17 700 až 35 500 kusů pro celé Rakousko. Pro Vídeň to odpovídá potenciálu cca 200 až 400 t pro Vídeň nebo 3 800 až 7 600 kusů.

Tab. 1: Potenciál opětovného využití velkých elektrospotřebičů ze zpětného odběru 1:1 v Rakousku / Vídni

		hmotnost (t)	ks
1:1-zpětný odběr	Rakousko	8.596	159.777
	Vídeň	1.847	34.339
Re-Use-potenciál (Re-Use-podíl: 22 %)	Rakousko	1.908	35.470
	Vídeň	410	7.623
Re-Use-potenciál (Re-Use-podíl: 11 %)	Rakousko	954	17.735
	Vídeň	205	3.812

1.3 Zjištění od velkých společností a zpětný odběr 1:1

U velkých společností lze předpokládat, že společnosti, které odpověděly na dotazník v plném rozsahu, již mají určité povědomí o hodnotě opětovného použití ICT zařízení; přesto je z výše uvedených důvodů značná část zařízení stále likvidována. Podle informací odborníků z IT marketingu jsou zejména tzv. business zařízení ještě 4-5 let po prvním nákupu v tak dobrém stavu, že je lze bez problémů znovu používat.

Cílem musí být, informovat společnosti o možnosti předávání dat k opětovnému použití a informovat je o stávajících možnostech zálohování dat a nákladech, aby byla zrušena různá omezení předávání z důvodu vnitropodnikových předpisů.

V každém případě je potenciál pro opětovné použití ze zpětného odběru 1:1 v maloobchodě odpovídajícím způsobem velký a při dotazu na odborníky na opětovné použití existuje také poptávka po velkých domácích spotřebičích, které jsou převážně výsledkem odběru 1:1. Požadavky na zřízení fungující dráhy pro opětovné použití v této oblasti jsou rozmanité; nejen ze strany maloobchodu, ale také od potenciálních společností pro opětovné použití, které by byly zodpovědné za testování a předávání zařízení.